

קרבן *qrbn*

פרק d

הקדמה

בפרקים הקודמים למדנו על שתי אפשרויות להבאת קרבן לפני ה'. בפרק א – קרבן מן החי, בפרק ב – מן הצומח. העולה והמנחה. נסתכל בפסוק א של הפרק הבא, פרק ג. האם יש עוד אפשרויות? מה שמו של הקרבן? ממה מובא קרבן זה?

א ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני ה':

אם הקרבן בא מן החי, מה יכול להיות ההבדל בינו לבין קרבן העולה?
ואם יש שתי אפשרויות, איך מחליטים מה מהם להביא?

את ההבדל נגלה מיד, אם נמשיך בפסוקים.

ב וסמך ידו על ראש קרבנו, ושחטו, פתח אהל מועד; וזרקו בְּנֵי אֱהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

ג וְהִקְרִיב מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לַה' אֶת הַחֹלֶב הַמְּכֻסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב: ד וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיִת וְאֵת הַחֹלֶב אֲשֶׁר עָלֶיהֶן אֲשֶׁר עַל הַפְּסָלִים וְאֵת הַיִּתְדֹת עַל הַכֶּבֶד עַל הַכְּלָיִת יְסִירָנָה: ה וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֱהֶרֶן הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַה':

הכל

מה עלה למזבח בקרבן עולה? (א, ט)

רק חלקים מהקרבן

ומה עולה למזבח בקרבן שלמים? (ג, ב-ה)

אם רק חלקים מקרבן השלמים עולים למזבח – מה עושים עם שאר הבשר?
שאר הבשר מתחלק בין הבעלים והכוהנים. רש"י מלמד שדבר זה רמז בשם הקרבן.

שלמים שמטילים שלום בעולם, דבר אחר: שלמים שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים

ההחלטה איזה קרבן להתנדב – תלויה באדם המקריב. אפשר לשאול את התלמידים לדעתם – מתי/באלו נסיבות יביא אדם עולה ומתי שלמים?

קרבן שלמים הוא מעין סעודה משותפת (הנקראת בתנ"ך: "זבח" ר' בראשית לא, נד ; שמ"א כ, ו) המבטאת שיתוף וקרבה לרבש"ע, שמחה והודיה.
מקרבן שלמים גם הבעלים אוכלים והיא מעין סעודת הודיה ושמחה הנעשית לפני ה', ולכן הם נקראים "קדשים קלים".
העולה והמנחה הם כמתנות שמביא האדם לכבוד ה'. מביא הקרבן - אינו אוכל ממנו. בגלל זה נחשבים קרבנות אלו חמורים יותר והם קרויים "קדשי קדשים".

אפשר לבקש מהתלמידים לעלות הצעות "מחיי יום-יום":
מה יגרום לאדם להביא קרבן? באלו רגעים/מדוע שאדם יקבל על עצמו להביא קרבן?
בשלב שני נוכל למיין את הצעות התלמידים – מה לדעתם יהיה עולה ומה שלמים?

קרבנות נדבה – סיכום

נושא הקרבנות מופיע לכל אורך התנ"ך, כחלק מהמפגש שבין האדם לקב"ה. העמידה לפני ה' מחייבת את האדם לתת ביטוי להכרה שעמידתו היא לפני מלכו של עולם. ביטויי הערכה וכבוד הינם דבר מקובל גם בין הבריות, כחלק מנימוס ודרך ארץ. קל וחומר כאשר הפגישה היא בין אדם למי שמכובד ממנו. קל וחומר כאשר האדם עומד לפני מלך מלכי המלכים, וחש בקרבתו.

אפשר לשאול את התלמידים חידה: מיהו הראשון שהביא לה' מנחה, אך נדחה?

כעת, משלמדנו את קרבנות הנדבה, נוכל לחזור ולהיזכר בדמויות אשר כבר למדנו עליהם, לזהות אלו קרבנות הקריבו ובאלו הזדמנויות. מצ"ב דוגמאות לכרטיסיות. אפשר להוסיף מקרים ע"פ שיקול דעתו של המורה. בכל כרטיסיה נשאל: מי המקריב? מדוע הביא קרבן? איזה סוג של קרבן הקריב?

מיומנות 5

וַיֵּצֵא נח וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׁי בָנָיו אִתּוֹ: כָּל הַחַיָּה כָּל הָרֶמֶשׂ וְכָל-הָעוֹף כָּל רוֹמֵשׁ עַל-הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יֵצְאוּ מִן הַתֵּבָה: וַיִּבֶן נח מִזְבֵּחַ לַה' וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ:

(בראשית 8, יח-כב)

* מ' יודע מה ההמשך? מה קרה בעקבות הצלאת הקרבן?
* איזה ביטוי מופיע שם, בהמשך, וכל פסוק?

וַיִּשְׂאוּ אֶת יֹנָתָן וַיַּטְּלוּהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזֶּעַפוֹ: וַיִּירָאוּ הַגִּזְרִים יָרְאָה גְדוֹלָה אֶת ה' וַיִּזְבְּחוּ זֶבַח לַה' וַיִּדְרוּ נְדָרִים.

(יונה, א, טו-טז)

וַיִּשָּׂא אֲבִרְהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה אֵיל אַחֵר נֶאֱחָז בְּסֶבֶךְ בְּקֶרְנָיו וַיִּלֶּךְ אֲבִרְהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בָּנוֹ: (בראשית 22, יג)

"וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פָּרְעֹה: אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרַיִם: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים: כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם: וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֹא-לֵהִים וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חֹתֵן מֹשֶׁה לִּפְנֵי הָאֱלֹהִים:

(שמות 17, י"ב)

למורה: אפשר לשקול להביא גם דוגמה או שתיים ממקורות שטרם נלמדו, אך הם דוגמאות מפורסמות מדמויות כגון קרבן העולה בה נענה אליהו בהר הכרמל.

לסיים חלק זה אפשר לארגן את המידע שהצטבר בטבלה:

קרבנות נדבה			
שלמים	מנחה	עולה	
חי	צומח	חי	ממה בא (חי/צומח)
למזבח לכוהנים ולבעלים	למזבח ולכוהנים	למזבח	למי נאכל

* לשיקול דעת המורה להוסיף עמודת "חומרת הקרבן" (קדשי קדשים/קדשים קלים)